

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Structuurvisie Maasdriel

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

21 oktober 2010 / rapportnummer 2476-31

1. Hoofdpunten van het MER

Burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel hebben het voornemen om een nieuwe, grondgebieddekkende structuurvisie op te stellen. In deze structuurvisie worden nieuwe beleidsvoornemens en plannen die in voorbereiding zijn, verankerd. Deze voornemens en plannen zijn eerder in de Visie Maasdriel 2020+ opgenomen en deels ook in het Streekplan Gelderland.

Er wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld omdat in de structuurvisie ontwikkelingen worden opgenomen die (mogelijk) beoordelingsplichtig zijn en omdat significant negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Deze ontwikkelingen zijn nog niet eerder verankerd in een gemeentelijk document zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. De structuurvisie is daarom kaderstellend voor de ontwikkelingen.

De Commissie voor de milieueffectrapportage¹ (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de doelen van de verschillende programmaonderdelen en de hiërarchie van de doelen;
- een beschrijving van de scenario's voor de realisatie van de ruimtelijke ontwikkelingen en van de wijze waarop ze tot stand zijn gekomen;
- een beschrijving van de cumulatieve milieueffecten van de programmaonderdelen;
- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op het document 'Structuurvisie en plan-MER Maasdriel. Deel A: Ruimtelijk Casco'. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in dat document, verder te noemen 'Ruimtelijk Casco', voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond, doel en besluitvorming

Het 'Ruimtelijk Casco' geeft een heldere beschrijving van de actuele knelpunten en ontwikkelingen, van de gebiedskwaliteiten, van de belangrijke relaties met de grote buurgemeenten en van de opgaven voor de periode tot na 2020. Het gaat om onderwerpen die naar het oordeel van de Commissie ook in een MER aan de orde dienen te komen als vertrekpunt voor de

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

inventarisatie van milieugevolgen. Het is dan ook belangrijk om te zorgen voor een goede koppeling tussen het 'Ruimtelijk Casco' en het MER.

De structuurvisie heeft de intentie om vooral eerder en elders gemaakte keuzen planologisch vast te leggen. De visie en het MER vormen samen het 'condensatiepunt' van deze keuzen en een referentiepunt bij de verdere uitwerking ervan. Het is daarom belangrijk om in het MER een goede omschrijving te geven van:

- de achtergronden van deze keuzen en de doelstellingen die met de verschillende programmaonderdelen worden beoogd. Zo is het wenselijk om de gekozen locaties en hun omvang voor ieder van de onderdelen te onderbouwen;
- de rangorde (prioriteit) in de beoogde doelen.

Aan het 'Ruimtelijk Casco' zal nog een deel B, 'het projectenplan', worden toegevoegd, waarin geschikte locaties en planningstermijnen voor de ruimtelijke opgaven zullen worden benoemd. Het is van belang om bij de opzet van deel B ruimte in te bouwen voor scenario's, waaruit de onderlinge verwevenheid van en/of eventuele onderlinge tegenstrijdigheden tussen de verschillende opgaven helder blijken.

Geef een overzicht van de randvoorwaarden die aan de ontwikkelingen worden gesteld, vooral op het gebied van de leefomgevingskwaliteit. Maak hierbij onderscheid tussen:

- het wettelijk toetsingskader (zoals milieunormen);
- de meer richtinggevende randvoorwaarden uit het 'Ruimtelijk Casco' (het 'afwegings- en inspiratiekader').

Samen vormen ze het toetsingskader voor de toekomstige ontwikkelingen.

De structuurvisie zal de planologische ruimte bieden voor reeds in gang gezette en toekomstige, nader uit te werken en te bestemmen activiteiten. Na afloop van deze plan-m.e.r.-procedure kunnen dus nog m.e.r.-beoordelingsprocedures en eventueel besluit-m.e.r.-procedures volgen, bijvoorbeeld gekoppeld aan het vaststellen van de gemeentelijke bestemmingsplannen. Deze procedures gaan dan over de milieueffecten en alternatieven bij de concrete invulling van de planonderdelen. Geef in het MER een overzicht van de vervolprocedures die worden voorzien.

In het 'Ruimtelijk Casco' is de status van de verschillende activiteiten niet altijd duidelijk.

Geef per activiteit aan, voor zover mogelijk en relevant:

- wie de initiatiefnemer(s) is/zijn;
- welke instantie(s) het bevoegd gezag is/zijn;
- welke besluiten er nodig zijn;
- of aan deze besluiten een m.e.r.-(beoordeling)plicht is gekoppeld.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit

Beschrijf in het MER de voorgenomen activiteit als een optelsom van de maximaal denkbare programmaonderdelen. Het 'Ruimtelijk Casco' geeft aan dat het gaat om een bevolkingsgroei met 5.500 mensen, een toename van de woningvoorraad met 3.000 woningen, 75 ha extra bedrijventerrein, volledige herstructurering van de Grote Ingh (60 ha), ontwikkeling van 90 ha glastuinbouwgebied aan de Veilingweg, uitbreiding van de bestaande golfbaan en realisatie van een nieuwe ontsluiting naar de kern Kerkdriel.

3.2 Alternatieven/scenario's

Beschrijf in het MER de onzekerheden per programmaonderdeel (afbreukrisico, gedeeltelijke realisatie, gefaseerde realisatie) en de beleidsvrijheid die in de visie nog aanwezig is, en vertaal die in alternatieven (scenario's). Beleidsvrijheid zit onder andere in de wijze waarop bedrijvigheid, glastuinbouw en vooral ook woningbouw worden ondergebracht in de zoekgebieden ('afweegbaar gebied'). Beschrijf deze beleidsvrijheid door per programmaonderdeel aan te geven of en in welke mate de aangewezen gebieden een overschot aan ruimte hebben voor het realiseren van de gestelde doelen.

De Commissie ziet voornamelijk mogelijkheden om het MER te gebruiken bij:

- het verantwoorden van de totale omvang van het programma;
- het ordenen in de tijd van de realisatie van de verschillende programmaonderdelen;
- het ordenen in de tijd van de ontwikkeling van afweegbare gebieden met een zelfde bestemming.

Drie voorbeelden illustreren deze aanpak:

- Niet alle woningbouwlocaties voldoen even goed aan gestelde (milieu)randvoorwaarden. Beoordelen en wegen ervan kan het ordenen van projecten ondersteunen. Voorbeelden van dergelijke randvoorwaarden zijn 'bijdragen aan de versterking van voorzieningen', 'de afwezigheid van duurzame waarden in onderliggende lagen' of 'de mogelijkheid om zorgvuldig met ruimtegebruik om te gaan door bijvoorbeeld bedrijfslocaties te transformeren naar woonlocatie'.
- Sommige afweegbare gebieden voor dorpsuitbreiding kunnen niet eerder worden ingericht dan nadat alle belastende bedrijfsactiviteiten zijn beëindigd. Daarmee komt een sterke druk te liggen op het realiseren van een volledig programma en wordt de fasering van een dergelijk gebied bemoeilijkt.
- Het ogenblik waarop een volwaardige ontsluiting van een dorpskern is gerealiseerd, kan mede bepalend zijn voor het ogenblik waarop woninguitbreiding wordt aangevat.

Daar waar voor nieuwe ontwikkelingen reeds een m.e.r.-procedure is of wordt doorlopen of een consequentieonderzoek wordt uitgevoerd, kan in het MER vanzelfsprekend gebruik worden gemaakt van de gegevens die in dat verband zijn verzameld. Voorbeelden hiervan zijn de analyse die voor de rondweg Kerkdriel/Velddriel wordt gemaakt en de gegevens die zijn verzameld in het kader van de m.e.r.-procedures voor 'de Zandmeren' en 'de Marensche Waarden'.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd².

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Het MER moet meer zijn dan 'een inventaris' van de milieueffecten van de afzonderlijke programmaonderdelen, zoals die onder andere naar voren komen uit de eerder genoemde, afgeronde en lopende studies. Het moet daarnaast ook een samenhangend beeld schetsen van de cumulatieve effecten ervan.

Is er sprake van een (mogelijke) overschrijding van streef- of grenswaarden uit het milieubeleid, dan is het aan te bevelen om een meer gedetailleerde, kwantitatieve analyse uit te voeren en indien nodig ook maatregelen te inventariseren die nadelige gevolgen kunnen voorkomen of verminderen.

4.2 Bodem en water

Geef inzicht in:

- de morfologische en bodemkundige kwaliteiten en waarden;
- de globale ligging van natte laaggelegen gebieden en kwelgebieden;
- het oppervlaktewater- en afwateringssysteem;
- de effecten van de verschillende ontwikkelingen op het hydrologische systeem en de consequenties van deze ontwikkelingen voor de hydrologie van het gebied.

4.3 Natuur

4.3.1 Gebiedsbescherming³

Geef in het MER aan of de voorgenomen ontwikkelingen in cumulatie gevolgen⁴ kunnen hebben voor het Natura 2000-gebied "Uiterwaarden Waal (Rijswaard en Kil van Hurwenen)".⁵

² De Commissie onderschrijft het uitgangspunt van de gemeente Maasdriel — zoals toegelicht tijdens het bezoek van de werkgroep aan het gebied op 27 september 2010 — om te vergelijken met de actuele situatie en geen of slechts zeer gematigd gebruik te maken van trenddoorrekeningen.

³ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming.

Daarbij dienen vooral de stikstofdepositie en verstoring door licht (kassen) te worden beschouwd. Indien (een deel van) de ontwikkelingen gevolgen (kan) kunnen hebben, presenteer dan voor het Natura 2000-gebied:

- de begrenzingen van het gebied op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van de gebieden waarin nieuwe ontwikkelingen zullen plaatsvinden;
- de afstanden van de voorgenomen activiteit tot de beschermde gebieden of kaarten met een duidelijke schaal waaruit dit is af te leiden;
- de (vigerende) instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de (landelijke) staat van instandhouding en de betekenis van dit gebied voor de verschillende soorten en habitats;
- de gevolgen voor de natuurwaarden.

Beschrijf de actuele en potentiële 'wezenlijke kenmerken en waarden' voor de EHS-gebied(en). Onderzoek welke gevolgen het eventuele ruimtebeslag (zoals van de golfbaan), verstoring (o.a. door licht, geluid en recreatie) of eutrofiëring hierop hebben. Als de geplande activiteiten gevolgen hebben voor EHS-gebied, beschrijf dan welke mitigerende en / of compenserende maatregelen genomen zullen worden, en waar en wanneer dat kan.

4.3.2 Soortenbescherming⁶

Ga na of in de gebieden waarin nieuwe ontwikkelingen zullen plaatsvinden, ruimtelijke concentraties van soorten die door de Flora- en faunawet beschermd worden, te verwachten zijn en welk beschermingsregime ervoor geldt.^{7,8} Geef aan of die ontwikkelingen risico's inhouden voor het behoud van deze natuurwaarden en hoe deze risico's kunnen worden beperkt of voorkomen.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

De beoogde ontwikkelingsrichting(en) en locatieontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de cultuurhistorie en op (de beleving van) het landschap.

⁴ Geef aan of het gaat om vernietiging van leefgebied door bijvoorbeeld ruimtebeslag, verstoring door bijvoorbeeld licht en geluid, verdroging of vernatting door verandering van de waterhuishouding, versnippering door doorsnijdingen of barrièrewerking en vermeting en verzuring door bijvoorbeeld deposities van stikstof.

⁵ Als op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het voornemen afzonderlijk dan wel in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied, geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden. Onderzoek in de passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat het project in cumulatie met andere projecten of handelingen geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het gebied.

⁶ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

⁷ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort.

⁸ Gebruik bij de inventarisatie van de beschermde soorten bijvoorbeeld gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

Onderscheid bij de beschrijving van het landschap herkenbaarheid van de landschapstypen, aanwezige patronen, (lijnvormige) structuren en de samenhang daartussen (ensemble). Tevens moeten de aanwezige landschappelijke elementen op hoofdlijnen worden beoordeeld.

Besteed bij de beoordeling van de aantasting van cultuurhistorische waarden specifiek aandacht aan aanwezige archeologische waarden en historische geografische waarden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kavelpatronen, oeverwallen, oude dijken, wateren, historische (steden)bouwkundige elementen zoals molens en monumentale boerderijen.

Maak, zo mogelijk, in het MER zichtbaar hoe hierop bij de verdere uitwerking wordt aangesloten. Hierbij valt te denken aan de wijze waarop bestaande waarden worden ingepast dan wel geaccentueerd binnen het ontwerp (belevingswaarde).

5. Overige aspecten

5.1 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage, of door een goede koppeling te maken tussen het MER en de structuurvisie;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

5.2 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel

Bevoegd gezag: gemeenteraad van de gemeente Maasdriel

Besluit: vaststellen structuurvisie

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege mogelijke kaderstelling voor categorieën C9, C11.1, D1.2, D 10.2, D11,3 en D11.4 en passende beoordeling.

Activiteit: diverse ruimtelijke ontwikkelingen zoals woningbouw en aanleg van bedrijventerein en glastuinbouwgebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in huis-aan-huisblad Carillon van 18 augustus 2010
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 19 augustus 2010 tot en met 30 september 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 19 augustus 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 oktober 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

drs. R.J. van Kerkhoff

dr. J. Lembrechts (secretaris)

dr. H. de Mars

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Structuurvisie en plan-MER Maasdriel. Deel A: Ruimtelijk Casco. Croonen adviseurs, 3 maart 2010.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Structuurvisie Maasdriel

De gemeente Maasdriel heeft het voornemen om een nieuwe, grondgebieddekkende structuurvisie op te stellen. Met deze visie wordt de verankering gerealiseerd van nieuw beleid en van planvorming en - uitvoering die sinds de vorige structuurvisie heeft plaatsgevonden. Omdat in de visie ontwikkelingen zijn opgenomen die mogelijk MER(beoordelings)plichtig zijn, wordt een PlanMER opgesteld. Het betreft de herinrichting van landelijk gebied, de aanleg van bedrijventerrein, een golfbaan en een rondweg, de bouw van woningen en de wijziging en uitbreiding van glastuinbouwgebied.

Commissie voor de milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3182-8

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

